

مدیریت اطلاعات سلامت افراد و جمعیت تحت پوشش مبتنی بر داده‌های پرونده الکترونیک سلامت

مقدمه

امروزه کاربرد فناوری داده‌ها و ارتباطات عامل کلیدی در پیشرفت همه سازمان‌ها از جمله نظام سلامت است. در بخش سلامت استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی کارآمد برای تحقق اهداف، کارایی، اثربخشی، کیفیت خدمات و نیز رضایتمندی مراجعان ضرورتی انکار ناپذیر به شمار می‌رود. داشتن اطلاعات معتبر و بهنگام که در یک نظام به طور مستمر جمع‌آوری می‌شود، ضمن اینکه عملیات جاری سازمان را تسریع و تسهیل می‌کند، توانایی و مداخلات مدیریتی و حل مشکلات سازمانی را نیز فراهم می‌سازد. از این رو نیاز حیاتی نظام ارایه خدمات سلامت به داده‌ها و پاسخ‌گونی پرونده‌های کاغذی به دلیل محدودیت‌های ذاتی آن، باعث حرکت به سوی پرونده سلامت الکترونیک^۱ شده است. پرونده سلامت الکترونیک عبارت است از همه اطلاعات مرتبط با سلامت شهروندان، از پیش از تولد تا پس از مرگ که به شکل مداوم و با گذشت زمان به شکل الکترونیکی ذخیره می‌شود و در صورت نیاز، بدون ارتباط با مکان یا زمان خاص، تمام یا بخشی از آن در دسترس افراد مجاز قرار می‌گیرد. بنابراین راه اندازی سامانه یکپارچه بهداشت و اجرای پرونده الکترونیک سلامت گام مهمی در راستای احیای موجودیت ساختاری مدیریت اطلاعات سلامت در ایران به شمار می‌رود.

1. Electronic Health Records

سیده یسنا حسینی نیاز

رابط فصلنامه بهروز و کارشناس مسؤول آموزش بهروزی دانشگاه علوم پزشکی همدان

زهرا پورجمشیدی

کارشناس مسؤول آمار دانشگاه علوم پزشکی همدان

شفیقه اسلامی

کارشناس آمار مرکز بهداشت استان دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان شرقی

مریم یاری

کارشناس آمار مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی دانشگاه علوم پزشکی

دکتر رضا افتخاری گل

معاون مدیریت توسعه شبکه و ارتقای سلامت دانشگاه علوم پزشکی مشهد

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه مقاله:

- نقش اطلاعات در ساختار مدیریت اطلاعات سلامت در ایران را بیان کنند.
- اهداف و نتایج کلی استقرار سامانه یکپارچه بهداشت در فرآیند ارایه خدمات سلامت را شرح دهند.

مدیریت اطلاعات سلامت

ثبت، جمع‌آوری و گزارش‌دهی اطلاعات از طریق این سامانه انجام شود. تمام اطلاعات مربوط به خانوارها، نوع خدمات مورد نیاز در مراکز خدمات جامع و پایگاه‌های سلامت و خانه‌های بهداشت در این سامانه ثبت می‌شود و به این ترتیب پوشه‌های خانوار، فرم‌ها و دفاتر کاغذی مربوط به خدمات و برنامه‌های جاری حذف می‌شود.

هدف از ایجاد پرونده الکترونیک سلامت

هدف از ایجاد پرونده الکترونیک سلامت از یک سو تهیه مدارکی است که منعکس‌کننده مراقبت حال و آینده بیمار باشد که این سند ابزاری ارتباطی بین متخصصانی است که در مراقبت از بیمار سهیم هستند و اولین سودکننده‌ها بیمار و متخصصان مراقبت‌های بهداشتی هستند. از سویی دیگر طیف وسیع اطلاعات بهداشتی در پرونده الکترونیک سلامت پروسه آموزش، تحقیق و درمان را به گردش در خواهد آورد. هدف دیگر پرونده الکترونیک سلامت ایجاد دانش سلامت است. به این منظور که دانش بالینی در کار آزمایشی بالینی، پشتیبانی تصمیم، اپیدمیولوژی بیماری‌ها، پیامدها، شاخص‌های کیفی و پزشکی مبتنی بر شواهد کمک خواهد کرد. در واقع اطلاعات موجود در پرونده، دانش سلامت را ایجاد می‌کند که منجر به تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در سطح جامعه می‌شود. سطوح مختلف جهت استفاده از اطلاعات پرونده‌های الکترونیک سلامت متخصصان بالینی، بیماران، مدیران و برنامه‌ریزان و سایر ذی‌نفعان هستند.

اطلاعات در تمامی سطوح مدیریتی نظام سلامت حیاتی است و نه تنها سیاستگذاران و مدیران نیازمند استفاده از اطلاعات در تصمیم‌گیری‌ها هستند بلکه ارایه‌کنندگان خدمات سلامت نیز به آن نیازمند خواهند بود. ساختار نظام اطلاعات سلامت باید به گونه‌ای باشد که تأمین‌کننده تولید اطلاعات ضروری برای اتخاذ تصمیمات منطقی، بهنگام، مؤثر و به روز در هر سطحی از ارایه خدمات باشد. تصمیم‌گیرندگان حیطه سلامت در هر نقطه‌ای از چرخه مدیریت باید از اطلاعات استفاده کنند. این نقاط تصمیم‌گیری شامل تعیین وضعیت موجود، تعیین اولویت‌های برنامه‌ریزی، طراحی، اجرا و ارزشیابی فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده است.

اطلاعات سلامت در کشور ما از روش‌های مختلفی از جمله سرشماری، نظام ثبت اطلاعات وقایع حیاتی، گزارش‌های مراکز ارایه‌دهنده خدمات سلامت و مطالعات مختلف به دست می‌آید. از مشکلات نظام‌های اطلاعات سلامت جاری می‌توان به جمع‌آوری نامناسب اطلاعات، کیفیت پایین داده‌ها، دوباره کاری و اتلاف منابع، فقدان گزارش‌دهی و بازخورد بهنگام و استفاده ناکافی از اطلاعات اشاره کرد.

در حال حاضر سامانه یکپارچه بهداشت با تکیه بر دانش فنی و همگام با روزآمدترین فناوری‌های جهانی به منظور ارایه خدمات سلامت در قالب برنامه‌ها و پروژه‌های تحول نظام سلامت در کشور ما راه‌اندازی شده است تا هرگونه

عمده‌ترین نتایج استقرار پرونده الکترونیک سلامت

پرونده الکترونیک سلامت با وجود نیاز به ارتقای کیفی و کمی، یک سامانه الکترونیک کارآمد و مبتنی بر استانداردهای جهانی محسوب می‌شود و لزوم تکیه مدیران سطوح مختلف نظام سلامت بر اطلاعات آن برای تصمیم‌گیری و شناسایی مشکلات ملی و منطقه‌ای، طراحی، اجرا و ارزیابی مداخلات متناسب برای رفع یا کاهش چالش‌های سلامت ضرورت دارد.

پیشنهادها

- * با توجه به این که پرونده الکترونیک سلامت از سال ۹۵ در کشور راه اندازی شده است و در این مدت مسیر پرفراز و نشیبی را برای ارتقای کیفی و کمی پشت سر گذاشته است پیشنهاد می‌شود، تلاش‌های همه جانبه متخصصان حوزه سلامت و فناوری برای دستیابی به بالاترین سطح استانداردهای مورد انتظار توسعه یابد.
- * جهت استفاده بهینه از اطلاعات پرونده الکترونیک سلامت پیشنهاد می‌شود، تمهیداتی برای پوشش جامع همه شاخص‌های عملکردی حوزه سلامت و تمرکز بر ارائه خدمات کیفی و به دنبال آن گزارش دهی کیفی در این سامانه اندیشیده شود.
- * با توجه به لزوم ارزیابی اثربخش و کارایی پرونده الکترونیک سلامت توصیه می‌شود، متخصصان علاقمند مطالعاتی را در زمینه تأثیر سامانه در ارتقای کیفیت خدمات طراحی و اجرا کنند.
- * پیشنهاد می‌شود یکپارچه سازی دفترچه‌های درمانی و برقراری نظام ارجاع در پرونده الکترونیک سلامت با قوت و شدت بیشتری در سطح کشور توسعه یابد.

به این موضوع امتیاز دهید (۱ تا ۱۰۰)
 کد موضوع ۹۹۲۷
 پیامک ۳۰۰۰۷۲۷۳۱۰۰۱
 نحوه امتیازدهی:
 امتیاز- شماره مقاله
 مثال: اگر امتیاز شما ۸۰ باشد
 (۹۹۲۷-۸۰)

منابع

- * سلمانی مجاوری، کرمصطفی‌پور، منصور کیایی، کوبک، عموزاد خلیلی، قوی کوتنایی، نگین. ارایه مدلی برای بهبود پرونده‌های پزشکی با ایجاد پرونده الکترونیک سلامت: مقاله مروری. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۲۰۱۷، ۵۴۹-۵۴۸(۸):۷۵
- * جواد منزوی بزرگی، احمدرضا رئیسی، سکینه سقائیان نژاد اصفهانی، ناهید توکلی. مطالعه تطبیقی ساختار و فعالیت انجمن مدیریت اطلاعات سلامت در کشورهای منتخب. مدیریت اطلاعات سلامت، ۷(۳):۴۷.
- * «کاربرد ممیزی بالینی در پرونده الکترونیک سلامت». In اولین همایش ممیزی بالینی و ارتقای کیفیت. Tabriz university of medical sciences, ۲۰۱۲.
- * لیلا شکر زاده آرانی، مهتاب کرمی. تأثیر فن آوری اطلاعات در ارتقای نظام سلامت از دیدگاه کارکنان بیمارستان شهید بهشتی کاشان.
- * مرجان قاضی سعیدی، روح الله خارا، محمد حسینی روندی. ضرورت بکارگیری داشبوردها در مدیریت اطلاعات سلامت. مدیریت اطلاعات سلامت، ۲(۲۱):۲۵۵-۶۲.
- * جواد افشان، مقدمی محسن، جولایی حسن، نظام اطلاعات سلامت، دانشگاه علوم پزشکی استان فارس
- * www.iribnews.ir، پژوهش خبری، معرفی سامانه یکپارچه بهداشت (سیب) (راه اندازی، اهداف، ویژگی‌ها)
- * نرم افزار سامانه یکپارچه بهداشت (سیب)
- * فقیهی مهدی، معمارزاده غلامرضا، رفوگرآستانه حسین، شرکت دانش پارسیان، مدیریت پشتیبانی نرم افزار، راهنمای سامانه سیب ویژه غیرپزشک: حفظ حریم خصوصی بیماران، پیش نیاز توسعه سلامت الکترونیک، فصلنامه اخلاق پزشکی، سال چهارم شماره ۱۲ تابستان ۱۳۸۹